

BOEK AANKONDIGING.

Compendium der kinderziekten voor studenten en artsen, door Dr. JOHANN STEINER, Hoogleraar te Praag. In het Nederlandsch vertaald en met eenige aantekeningen voorzien door Dr. C. P. TER KUILE. Eerste aflevering. Arnhem 1873, VAN EGMOND EN HEUVELINK.

Den schrijver van het oorspronkelijke werk kennen wij reeds uit menige belangrijke detailstudie, opgenomen in de *Jahrbücher für Kinderheilkunde*, het *Prager Vierteljahrschrift* enz. Als iemand, die zooveel ervaring heeft opgedaan (STEINER geeft op 4292 gevallen alleen van hersenziekten en daaronder 224maal tuberculeuse meningitis behandeld te hebben) en in de praktijk van een ziekenhuis in de gelegenheid was nauwkeurig waar te nemen, de ziekteprocessen met al de middelen, welke de wetenschap aan de hand doet, na te vorschen, eindelijk op het lijk de anatomische veranderingen op te sporen, die aan de verschijnselen gedurende het leven ten grondslag lagen, als zoo iemand de codificatie onderneemt van de wetenschap om anderen een leidraad te verschaffen, dan mag men iets goeds verwachten. In deze verwachting wordt men dan ook bij het lezen van STEINER's werk niet teleurgesteld. Men krijgt overal den indruk, dat de schrijver tal van keeren aan het ziekbed over die verschijnselen heeft gepeinsd, welker wisselende beelden het hem soms moeite kostte binnen de nauwe grenzen van een compendium zaam te dringen. Daardoor is de stijl dikwijls wat kroniekachtig en blijft menige verklaring achterwege, die vooral voor den student bevorderlijk zou zijn tot een juist begrip van het vermelde. Trouwens, het heet een compendium. Zonder noemenswaardige uitbreiding had de therapie echter wat meer in bijzonderheden kunnen beschreven worden. Zal toch een dusdanig werk gemakkelijk zijn voor menigeen, dan moet men daarin niet te vergeefs zoeken een nauwkeurige opgave van de dosis der aanbevolen medicamenten, zoo als deze in de verschillende jaren van den kinderlijken leeftijd te pas komt. Dit nu is het geval. — Om een voorbeeld te noemen uit dat gedeelte, waarvan de vertaling voor ons ligt; de schrijver is een vriend van het gebruik van opium en morphine in de kinderpraxis en ik zal de laatste zijn om hem hierin te veroordeelen. Maar van deze middelen, waarvoor het kinderorganisme zoo gevoelig is, is het raadzaam de giften nauwkeurig te vermelden. Jammer is het, dat de orthopaedie in dit compendium niet gevonden wordt. Ik kan mij overigens goed voorstellen, dat Dr. TER KUILE lust heeft gevoeld het werk in onze taal over te brengen. Dat dergelijke arbeid hem toevertrouwd is, daarvan heeft hij reeds menige proeve gegeven en strekt ook deze eerste aflevering ten bewijze. De weinige aanmerkingen, die ik er op maken kan, doen aan dit oordeel geen afbreuk. Zoo heeft de geachte vertaler er zeker niet aan gedacht om de voorschriften in het grammengewicht over te brengen. Verscheidene bewijzen zou ik kunnen bijbrengen dat de interpunctie wel wat beter had kunnen zijn, o. a. blz. 62. Op pag. 18 hinderde mij het woord „reactiewerking”, op pag. 20 was dit het geval met „haver- en gersteslijm” een germanisme. In snelle dimensies, pag. 52, zou juist zijn uitgedrukt door „snel in dimensie”. Met het persoonlijke voornaamwoord „zij”, dat pag. 54 voorkomt in den zin „de verkregen waterzucht der hersenholten” enz. komt men in de war. Het woord „deels” viermaal in een kleinen zin op pag. 54 klinkt ook niet goed, vooral als men daar ook nog door een drukfout (oedeem) gestoord wordt. Doch genoeg, dit zijn van die vlekjes, welke aan het geheel geen afbreuk doen. Indien Dr. TER KUILE kon besluiten in de volgende afleveringen wat meer aan-

teekeningen ten beste te geven, waartoe wel aanleiding te vinden is, zou het werk zeker in waarde nog rijzen, en zouden wij reden te meer hebben om, als de vertaling geheel gereed is, de voortreffelijke eigenschappen van dit boek voor het doel, waartoe het geschreven werd, meer in bijzonderheden aan te toonen. Wij geven hem zulks in bedenking. Ten slotte vermeld ik met genoegen dat de uitgever den prijs matig gesteld en voor een nette uitvoering zorg heeft gedragen.

Dr. H. G. HESSELINK.

INGEZONDEN STUK.

ENKELE NADERE DEFINITIES OMTRENT DE METHODE VAN VACCINEREN.

(ANTWOORD AAN DR. BEZETH.)

Met een woord van dank aan Dr. BEZETH begin ik deze regelen voor de humane en welwillende wijze, waarop hij mijne jongste proeve over vaccinatie heeft beoordeeld in een der Januarij-afleveringen van 1873 van dit *Tijdschrift*.

Allezins teregt heeft Dr. BEZETH begrepen, dat ik niets liever wensch, dan dat mijne brochure er aanleiding toe moge geven, dat de zaak der koepokinenting van alle zijden worden besproken, opdat er meer eenheid en gelijkheid in de wijze van toepassing moge tot stand komen.

Het doel mijner brochure was, eene poging te doen om mijne ambgenooten aan te sporen, om allen de vaccinatie zeer naauwkeurig en met de grootst mogelijke voorzorgen te verrigten, opdat de resultaten harer voorbehoedende kracht nog schitterender mogen worden, dan zij nu reeds zijn.

Heb ik hier en daar een' ietwat scherpen toon aangeslagen, dan geschiedde dit alleen om critiek uit te lokken.

Men begrijpt dus ligtelijk, dat het mij verwonderd heeft, onder de vele beoordeelingen, die mijn vlugschrift zijn ten deel gevallen, nog geene enkele bepaald ongunstige critiek gevonden te hebben.

Want ik vraag mijzelfen gedurig af: wanneer de hoofdzaak van hetgeen ik geschreven heb, waar is; waarom enten dan alle Geneeskundigen niet op dezelfde naauwkeurige wijze in?

En wanneer die voorzorgen overbodig zijn, waarom neemt dan niemand de lans op voor de gebruikelijke slordige wijze van vaccineren?

Nog onlangs bleek mij uit eene mededeeling in dit *Tijdschrift*, jaargang 1872, blz. 627 en 628, het noodige van het gebruiken van alle voorzorgen, o. a. van het afnemen der stof op het meest geschikte oogenblik, naar mijne meening 6 × 24 tot 7 × 24 uren na het inenten.

Doch ik zal nu trachten de bezwaren van Dr. BEZETH op te heffen, waarmede ik reeds te lang getalmd heb.

In de eerste plaats kan ik Dr. BEZETH verzekeren, dat het mij bekend was, dat de meeste *Parcs vaccinogènes* bestaan uit één of twee kalveren, die, na de noodige diensten bewezen te hebben, voor één of twee versche en ongerepte kalveren verwisseld worden.

En of Abcoude zich niet leent tot de beoefening der vaccinatie op kalveren? Ik woon hier te midden eener bevolking van veehouders, doch er zou geen boer te vinden zijn, die mij toestond zijne kalveren tot dit doel te bezigen, uit vrees dat zijn handelsartikel in waarde zou kunnen verliezen.